

Mađarska narodna nošnja u suvremenoj modi

Éva Hottó, predavač
Óbuda University
Rejtő Sándor Faculty of Light Industry and Environmental Protection Engineering
Institute of Product Design
Budimpešta, Mađarska
e-mail: hotto.eva@rkk.uni-obuda.hu
Prispjelo 25.5.2012.

UDK 687.01:391
Stručni rad

Svrha ovoga rada je pokazati važnost mađarske tradicionalne narodne nošnje koja pruža dragocjene inspiracije za dizajniranje suvremene odjeće. Narodna nošnja je rezultat dugog razvoja i različiti utjecaji su uvjetovali njeno oblikovanje. Do našeg doba je kultura tradicionalne odjeće izgubila svoje početno značenje i značajno se promijenila. Stara narodna nošnja upotrebljava se u posebnim prilikama ili festivalima, umjesto nekadašnje svakodnevne upotrebe. Moda je podložna konstantnim promjenama, a dizajneri često koriste povijesne i narodne motive i praktična rješenja ovih predmeta u svojim kolekcijama kao inspiraciju. Tako se pruža mogućnost očuvanja bogate tradicije. Na nekoliko primjera se pokazalo kako se motivi narodne nošnje pojavljuju u današnjoj modi Mađarske i kako se simboličke karakteristike ove tradicije mogu primijeniti na nekim praktičnim odjevnim predmetima za svakodnevnu upotrebu. Na primjeru dizajna ženskog kaputa razmatrano je kako se tradicionalna konstrukcija ovog odjevnog predmeta može uskladiti s današnjim potrebama i još uvijek zadržati simboličke elemente mađarske tradicionalne narodne baštine.

Ključne riječi: dizajn, mađarska narodna nošnja, moda, izrada krojnih slika

1. Autentične mađarske narodne nošnje u današnje doba

Odjevni predmet je samo komad "odjeće" dok se ne stavi u sintaksu ili strukturu asortimana odjeće od specijalne skupine u društvu koja stvara pravila kako nositi taj specifični odjevni predmet. Odjeća ponajviše daje pedodžbu o svojoj starosti. Struktura i slojevi odjeće predstavljaju izgled prema toj ideji [1].

Na prijelazu 20. stoljeća narodne nošnje pokazuju široku perspektivu, uključuju-

jući stare tradicije i nove stilove koji se nose u isto vrijeme. Osim društvenog i ekonomskog položaja, ova raznovrsnost nošnji omogućila je korisniku da izrazi tradicije svoje zajednice, estetske norme, starosnu dob i bračni status; nošnje su se mijenjale od prilike do prilike, i čak su izražavale raspoloženje korisnika, sl.1 [2].

Društvene promjene i naročito promjene sredine tradicionalnog životnog stila ratara potiču korisnike tradicionalne narodne nošnje na "promjenu" (promjenu tradicionalnih narodnih nošnji na manje ili više svakodnevnu

odjeću) u drugoj polovici 20. stoljeća. Ovaj proces još nije završen.

Važno je održavati i prenositi vlastite tradicije i vrijednosti iz povijesnih razdoblja svih naroda na dolazeće generacije.

Tradicionalne i autentične narodne nošnje se rijetko nose svaki dan, osim starijih žena u ruralnim područjima, a obično se odnose na posebnu etničku skupnu čiji članovi ih nose u vrlo posebnim prilikama. Ovakvi izbori nošnji ne odražavaju složenost strogih tradicionalnih pravila odijevanja, pa zato nemaju isto kompleksno

Sl.1 Ženske nošnje iz Kalotaszega: djevojčice, djevojke na Sv. potvrđi, adolescenti, žene srednjih godina, starije žene

značenje kao što su imali prije. Danas ove nošnje obično pokazuju važnost pripadnosti etničkoj skupini za korisnika i njegovu zajednicu kao i važnost svečanosti koju organizira zajednica, kao što su festivali, proslave ili neki drugi kolektivni program. Katkada su ove narodne nošnje starije, naslijeđene od predaka ili mogu biti novo proizvedene prema tradicionalnim tehnikama i materijalima.

Neki dijelovi tradicionalnih narodnih nošnji - izdvojeni iz svog originalnog konteksta - mogu se uklopiti u garderobu suvremenog čovjeka (npr. košulja ili prsluk) ili se mogu nositi kao modni dodatak (pojasevi, šeširi ili torbe). Međutim, važno je naglasiti da ovi autentični dijelovi imaju i simbolično značenje. Oni pokazuju uvažavanje tradicije, izražavaju kontinuitet, također pokazuju emocionalne povezanosti s tom etničkom skupinom. Osobe svojom odjećom izražavaju vrijednosti i osobni karakter. Autentični odjevni predmet mogao bi izraziti mentalne ili emocionalne povezanosti s posebnom etničkom skupinom, poštivanje tradicija ili neku emocionalnu vezu kao u slučaju neke stare obiteljske relikvije.

Narodne nošnje se često koriste na pozornici kao nošnje plesnih skupina. U tom slučaju najvažnija svrha nošnje je izraziti vizualnu scenografiju koja je slična originalnoj. Autentični prikaz regije je važan, ali mogle bi postojati promjene materijala, tehnologija i ukrasa. Na pozornici postoje različita formalna i tehnološka očekivanja glede nošnji. Važan aspekt je lako rukovanje nošnjama (npr. kod pranja ili glačanja), kao i mala, praktična rješenja s nekim detaljima (zbog brzih promjena tijekom pauza). Izrada tih nošnji uključuje suvremenu opremu i tehnologije (npr. izrada nabora), a vez se izrađuje strojno, a ne ručno.

2. Moda i mađarska narodna nošnja

Mađarske narodne nošnje su tradicionalno vrlo bogate oblicima i motivima. Proces uključivanja ovih elemenata u današnju modnu industriju je vrlo složen proces. Za suvremenu odjeću važno je da je u skladu s modnim trendovima te da je udobna za svakodnevno nošenje, a da sadrži karakteristike tradicionalnih narodnih nošnji koji se uklapaju u trendove modernog životnog stila. Kroj, tkanina ili čak boje ovih nošnji trebali bi

biti pod utjecajem modnih trendova, a tijekom proces proizvodnje bi se trebala primjenjivati nova tehnološka rješenja.

Međunarodni i mađarski modni dizajneri često imaju originalne koncepcije. Na primjer, neki model se može smatrati ekstravagantnim u 1980-im godinama, ali danas djeluje prilično obično, sl.2.

Sl.2 Model „Kenzo“ s „matyó“ ukrasnim vezom iz 1980-ih godina

Modnim trendovima predstavljaju se stilovi, boje i materijali za odjeću za sve sezone i za različite ciljne skupine potrošača. Etno stil doživljava svoju renesansu u posljednjih nekoliko godina. Svi modni trendovi mogu naći svoj način kako predstavljati nacionalne karakteristike i narodne elemente u svojim koncepcijama. To je kreacija, a za tu kreaciju je važno dobro poznavanje karakteristika (kroj, vez) ciljanih narodnih nošnji.

Mađarske narodne nošnje imaju posebne karakteristike proporcija, oblika, materijala i ukrasa. Današnji dizajn ne bi trebao uključivati ove karakteristike tradicionalnih odjevnih predmeta, već stil i “ozračje” originalnih nošnji.

Sve više dizajnera danas proizvodi ovu vrstu odjeće čak i u Mađarskoj. U Mađarskoj se održavaju nacionalna natjecanja u primjeni tradicionalnih mađarskih nošnji za suvremene potrebe. To je dobra prilika za dizajnere i proizvođače da pogledaju taj segment kulture. Najbolji odjevni predmeti bili su izloženi na jednoj modnoj reviji u Mađarskoj kao i u inozemstvu. Renáta Gyöngyösi, dobitnica nagrade u natjecanju “Button it again” (“Zakopčaj opet”) u 2011. ima zbirku inspiriranu mađarskim narodnim nošnjama iz jugozapadne Mađarske u stilovima punka i rocka, sa značajno istaknutim krojem u području ramena, vitkim strukom i širim krojem u području bokova, sl.3.

Sl.3 Kolekcija Renáta Gyöngyösi pobjednice natjecanja “Button it again” u 2011. godini

Dobitnica nagrade u natjecanju “From head to bottom” (Od glave do pete”) za 2011. je Melinda Madarasz, sa zbirkom radova inspiriranih narodnim nošnjama iz Torockoa u Transilvaniji, sl.4.

Dobitnica nagrade u natjecanju “Botton it again” za 2012. je Anett Farkas (studentica arhitekture) sa svojom zbirkom “Roof tiles” - Krovni crijep, sl.5. Njezina odjeća je jedinstvena s obzirom na inspiraciju narodnom umjetnošću jer su odjevni predmeti ukrašeni drvenim umecima koji podsjećaju na tradicionalne krovove sela [3].

Sl.4 Odjeća Melinde Madarász na natjecanju “From head to bottom” u 2011. godini

Sl.5 Kolekcija “Roof tiles” Anette Farkas iz 2012. godine

3. Ženski kaput inspiriran “szűrűjjasom” kaputom iz mađarske nošnje

Modni trendovi s jedne strane obično evociraju jednostavne krojeve koji podsjećaju na tradicionalnije tehnologije. Na taj način karakteristični odjevni predmeti manjih društvenih skupina ili naroda mogu prijeći nacionalne granice i postati dijelom svjetske mode.

U ovom radu dizajniran je tradicionalni ženski kaput inspiriran mađarskom nošnjom “szűrűjjasom” (karakterističan i vjerojatno najstariji mađarski kaput) a koji se može uklopiti u žensku garderobu 21. stoljeća. Zanimljiv je ne samo po materijalu: poput pokrivača debeli pusteni materijal od sirove vune, već i po kroju sastavljenom od iskrojenih pravokutnih oblika koji podsjećaju na drveno nasljedstvo [4]. Danas nešto slično “szűrűjjasu” (prilično blisko prosječnoj jakni ili prsluku) nose samo muškarci - naročito u nekim društvenim skupinama. Tradicionalniji,

geometrijski oblikovan može se vidjeti i proučavati samo u muzejima.

U ovom radu se predstavlja dizajniranje neke vrste staromodno krojenog ženskog kaputa inspiriran mađarskim narodnim nošnjama koji bi imao potrebnu udobnost i koji bi pristajao osobama različitog karaktera.

3.1. “Szűrűjjas”

Na europsku modu mnogo je utjecala drevna grčko-rimska toga iz srednjeg vijeka. U 14. i 15. stoljeću je neka vrsta gornje odjeće slična kaputu, otvorena na prednjem dijelu, zamijenila tu drevnu odjeću. Novi kaput nalik kaftanu bio je tipičan odjevni predmet konjanika istočne stepe, a njegova pojava u europskoj kulturi krajem srednjeg vijeka je nasljeđe s Istoka. Mađarski “szűrűjjas” pripada toj vrsti. Naziv “szűrűjjas” odnosi se na kapute izrađene od vune u akademskoj terminologiji. Drugi narodni nazivi su “condra”, “daróc”, “zeke”, “cedele”, “szokmány” itd. [5].

Upotreba pustene odjeće seže duboko u prošlost. Odjevni predmeti za glavu i noge, kao kape ili čarape izrađivali su se od vune, ali duža vlakna mađarske “racka” ovce koristila su se također za izradu gornje odjeće. Vunena vlakna razvrstavala su se prema svojoj boji i prela su se u sive, smeđe ili crne pređe od kojih se raznim tehnikama izrađivala odjeća. Obični ljudi su nosili pustenu odjeću. (“Obični ljudi” smatraju se svi oni

koji nisu plemićkog staleža do Mađarske društvene revolucije 1848. uključujući kmetove, seljake, služavke, pastire i obrtnike). Odjeća tih ljudi bila je tradicionalnija, arhaičnija, određena osim pravilima prema starosti i društvenim statusom [2]. Siva vunena tkanina bila je naročito karakteristična za niže staleže, plemići su je odbijali. Samo su je nosili u nekim slučajevima, npr. novi kralj je katkada nosio "sivu seljačku odjeću" tijekom svečanosti ustoličenja da izrazi zajedništvo s običnim ljudima [6].

3.1.1. Različitost stilova

Formalne promjene stilova gornje odjeće mogu se pratiti kroz povijesne ilustracije, sl.6. "Album o kodeksu odjeće" iz 17. stoljeća pokazuje različite vrste odjeće osoba različitih zanimanja [7].

Sl.6 „Mađarski obrtnik“ iz 17. st.

Mogu se razlikovati dvije vrste pustenog "szűrújasa". "Szűrújjas" se obično odnosi na jaknu, najčešće izrađenu u kućnoj radinosti u Transilvaniji, njezin kroj a i naziv mogu biti različiti u različitim mađarskim regijama. Osim toga, postoji i sličan kaput zvan "szürdolmány"; obično se izrađuje u malim radionicama i sličnog su kroja i načina izrade. Oni imaju različitu ulogu u muškoj odjeći.

"Szürdolmány" je dio pustenog odijela, često se nosi s hlačama i kaputom. Nasuprot tomu, "szűrújjas" u Transilvaniji predstavlja i jaknu i kaput, sl.7, te ga koriste i muškarci i žene, kao zimski kaput, za rad ili čak ljeti kao "nedjeljnu odjeću" [2].

Sl.7 "Szűrújjas" (iz pokrajine Bihar)

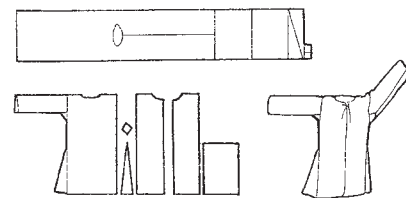
Među "székely" populacijom Transilvanije vojna uniforma često se koristila kao tradicionalna muška gornja odjeća, zbog njenih boja i vezanih motiva [8].

Također se mogu istaći i kroj, dužina i vezani motivi. Svi ovi aspekti značajno su se mijenjali od regije do regije. Na primjer, u Transilvaniji je tradicionalni "szűrújjas" korišten kao službena odjeća u religijskim svečanostima, na vjenčanjima ili pogrebima u 19. st. Kasnije je izgubio svoju ulogu, pa su ga samo stariji ili siromašni ljudi nosili u tim prilikama [9]. Pustena odjeća mogla je zadržati svoje značenje samo ako je mogla odgovoriti na društvene promjene i mogla naći svoju novu ulogu među svečanim nošnjama, katkada primjenjujući nove materijali ili ukrase u svom izvornom obliku [2]. U 19. st. pojavljuje se dijagonalno iskrojeno rame i ravni izrez za rukav, što je uvezeno sa Zapada u mađarsku modu plemića u 18. stoljeću [5]. Tako je "Zeke" kroj pripijeniji i udobniji. Zbog ravnog rukavnog izreza rukavi su izrađivani bez umetka. Drugi novi elementi su sljedeći: ovratnik je izvučen prema van, a džep je vodoran. "Szűrújjas" u tom smislu se razlikuje od svakodnevne jakne po materijalu i tradicionalnim, možda regionalno različitim ukrasima [9].

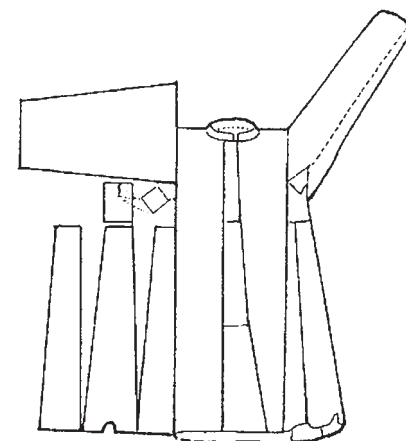
3.1.2. Karakteristike "szűrújasa"

Elementi "szűrújasa" mogu se primijetiti u različitim kombinacijama. Najuočljivije karakteristike su sljedeće [5]:

- veličina prednjeg i stražnjeg dijela, kroji se iz jednog komada (presavijeno na ramenima, nema šivanja na ramenima),
- otvoreno na prednjem dijelu,
- vertikalni, ravni, dugi krojevi,
- rukavi se umeću pod pravim kutom prema prednjem i stražnjem dijelu,
- rukavi s umetkom (pravokutan, peterokutan ili deltoidni oblik),
- proširenje na bokovima (od pazuha ili struka na dolje trapezoid i/ili trokut ravni ili koji se proširuje),
- prednja strana može biti ravna ili od struka prema dolje s kosinom (nazvano "csákó" kroj) ili postoji drugi tip s prednjim umetkom koji se širi prema dolje,
- vertikalni ili horizontalni džepovi,
- bez ovratnika, ili možda uski uspravni ovratnik, sl.8 i 9.

Sl.8 Kroj starog tipa „zeke“

Sl.9 "Zeke" iz Transilvanije

Stari krojevi uzoraka stvarno štede materijal jer su to većinom uzorci pravokutnog oblika. Ukrasi većinom imaju funkcionalnu ulogu, naročito

na linijama šivanja, džepovima i rubovima. Vezeni motivi, aplikacije ili pleteni ukrasi često se pojavljuju na "szűrűjasa". Oni se većinom šivaju ručno. Ako nema ukrasa, obojena (crvena ili crna) pređa ima i ukrasnu funkciju. Kaputi su dizajnirani bez podstave, njihova dužina može varirati od ispod koljena do struka.

3.2. Ženski kaput

Namjera je bila izraditi modne odjevne predmete inspirirane ravnom siluetom "szűrűjasa" za revitalizaciju ove vrijedne tradicije. Također je bilo važno dizajnirati prikladan kaput za žene iz ove tradicionalno muške odjeće, koji bi i dalje zadržao koncepciju originalnog kroja i oblika. Silueta, bogat dizajn rukava originalnog kaputa, može biti ideja za modni dodatak ovog tradicionalnog odjavnog predmeta u suvremenom asortimanu odjeće. Modni trendovi za sezonu jesen/zima 2012./2013. uključuju dvije skupine koje bi se mogle lako primijeniti u koncepciji ovog rada [10]. Jedna skupina se posebno koncentrira na tradicionalne elemente i tkanine, a druga uključuje prirodnu čistoću mekanih materijala, sl.10.

3.2.1. Tkanina za kaput

Korištena je 100 % vuna kao što se koristilo i u originalnom tradicionalnom odjevnom predmetu. Tkanina je otkana u keper 2/2 vezu. Upotrijebljena vuna je guba i bockava na dodir, pa je korištena podstava da bi nošenje bilo ugodnije i da odgovara suvremenoj praksi. Boja kaputa je prirodna

boja vune, što odgovara modnim trendovima boja za sezonu 2012.

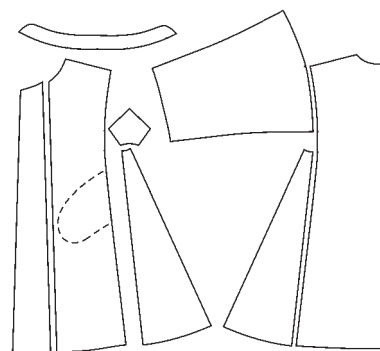
Unutarnja površina uspravnog ovratnika je od mekanog, toplog materijala. Jedini ukras je obojeni dio originalne tkanine izrađene u kućnoj radinosti, koja je bila dio tradicionalne "csángó" bluze iz istočne Transilvanije. Ovaj ukras povezuje tradicionalno "ozračje" s modernim oblikom. Unutarnji dio ovratnika i tkanina su crveni.

3.2.2. Krojačka rješenja

Alternative odjeće temelje se na starinskim krojevima vunene tkanine u tradicionalnoj mađarskoj kulturi. Kaputi moraju dati odgovor na današnje potrebe, ali moraju podsjećati i na originalne kapute.

Krojevi su dizajnirani prema analogijama "szűrűjasa" tipa s produljenjem prednjeg dijela, uzimajući u obzir ženske antropometrijske mjere i karakteristična svojstva. Bilo je stvarno izazov iskrojiti ovaj odjevni predmet prikladno za žensku figuru. Ravnotežne mjere su imale važnu ulogu jer mogu osigurati pravu pristalost tijelu - prednja i stražnja dužina je očito različita kod muške i ženske odjeće. Kaput ima T rukave s umetkom, uspravni ovratnik i bočne strane koje se postupno šire, sl.11.

Jednostavni geometrijski dijelovi su malo promijenjeni. Korišteno je šivanje, odnosno spajanje na ramenu pod kosinom, uzimajući u obzir prirodnu kosinu ramena. Zbog toga su gornji dijelovi rukava dizajnirani na liniji savijanja. Rukavi se sužuju

Sl.11 Kroj kaputa

prema dolje. Gornji dio kaputa i rameni šav omogućuju udobno kretanje. U rukavnom izrezu je peterokutni umetak koji počinje ispod grudi, mjestu gdje je kaput najbliži tijelu. Važno je definirati udobnost u tom području. Tijekom pretvorbe "szűrűjasa" u ženski kaput ustanovljeno je da je priprijeti kraj vrlo povoljan u području grudi. U slučaju siluete „A“ prednji i stražnji dijelovi su malo zategnuti a više zategnuti na bokovima od pazuha niz liniju grudi. Dužina kaputa je do ispod koljena što je tipična dužina za kapute. Džepovi su postavljeni na linijama šavova prednjeg dijela. Na vodoravnoj liniji šava srednjeg prednjeg dijela postavljen je tekstilni umetak domaće izrade, sl.12.

Silueta „A“ je prikladna za mnoge figure, prihvatljive su za osobe raznih oblika tijela, od tzv. „kružolikih“, „ravnih“, „s naglašeno uskim strukom“ do „trokutastih“.

3.2.3. Različiti odjevni predmeti

Starinska odjeća nudi stvarno spektakularan prizor. Dizajn prikazan u ovom radu pruža jedinstvene mogućnosti i za druge tipove. Prednost je dobro svojstvo udobnosti, ovisno o osnovnim tkaninama. S različitim dužinama i siluetama ("T" i "H" linije) mogu se dizajnirati i proizvoditi slični kaputi i druge vrste odjeće, npr. bluze, tunike ili haljine. Na sl.13 prikazani su neki primjeri. Specijalni odjevni predmet prikazan je na sl.14. Tkanina za tuniku je *cloqué* (franc.), vrsta

Sl.10 Dvije teme zimske kolekcije 2012./2013.

Sl.12 Prototip

Sl.13 Daljnje vrste dizajna sa sličnim krojevima

Sl. 14 Tunika

pamučne tkanine s utisnutim ili izbočenim jednobojnim uzorkom.

4. Zaključak

Odjeća dizajnirana prema mađarskoj narodnoj nošnji prepoznatljiva je u svijetu. Predstavljanje tradicije u suvremenoj modi znači nove načine našeg samopredstavljanja.

Slična tendencija može se doživjeti i u glazbi koja se približava tradicionalnoj narodnoj glazbi autentičnog

stila novih generacija na inventivan način. Dobro dizajnirana odjeća može predstavljati narodne umjetničke tradicije drugim narodima. Može približiti ovu tradiciju mladim ljudima, na taj način obogatiti njihove spoznaje o narodnom blagu svog i drugih naroda.

Prototip u ovom radu je važan komad tradicionalne mađarske odjeće "szűrujjas". Njegov oblik i struktura su u skladu s međunarodnim zimskim

trendovima za 2012./2013. Mali ručno tkani tekstilni umetak dodatni je podsjetnik na izvorni odjevni predmet. Ovako dizajnirani odjevni predmet može pristajati različitim figurama uz dobra svojstva udobnosti. Vunene tkanine odgovaraju zimskoj upotrebi, a unatoč priprienoj konstrukciji postignuta je ugodnost pri nošenju donje odjeće.

Ovim radom predstavljena je asimilacija mađarske tradicije u suvremenom modnom izričaju.

(Preveo M. Horvatić)

Literatura:

- [1] Szűcs Á.: Művészettörténet, divattörténet; Publisher: Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2003.
- [2] Flórián M.: Magyar parasztviseletek; Publisher: Planétás Kiadó, Budapest, 2001
- [3] Urbányi B.: Gombold újra! 2012. www.modellonline.hu/profiles/blogs/gombold-jra-2012,
- [4] Dózsa F.K. et al.: 1116 years of Hungarian fashion, Publisher: Absolut Media Zrt., Budapest, 2012
- [5] Gáborján A.: Szűrujjasok, Publisher: Ethnographic Museum, Budapest, 1993
- [6] Gáborján A.: Középkori magyar szűrkeruhák, *Journal of Ethnographia* (1985) XCVI, 212-250
- [7] Jankovics J., G. R. Galavics, Á. Várkonyi: Régi erdélyi viseletek. Viseletkódex a XVII. századból, Publisher: Európa Kiadó, Budapest, 1990
- [8] Szendrei J.: Adatok az erdélyi férfi viselet történetéhez a XVII. században, *Journal of Archeológiai Értesítő*, (1908.) 97-122
- [9] Gazda K., S. Haáz: Székelyek ünneplőben, Színek és formák a székelyföldi viseletben. Publisher: Planétás Kiadó, Budapest, 1998
- [10] Stoff-und Stylingtrends Winter 2012/13, *Journal of Damen-Rundschau* (2011) 12, 4-13

SUMMARY

Hungarian folk costume in the contemporary fashion

É. Hottó

The aim of this article is to show the importance of Hungarian traditional folk costumes, which keep giving invaluable inspirations to every day wear. The current state of today's folk costumes is a result of a long proceeding development, and is formed by many influences. By our time this culture of traditional clothing has lost its original meaning and also has significantly changed. Old pieces of folk garments are worn especially during very special occasions or festivals instead of their former everyday use. Fashion keeps changing all the time. Designers often use historic and folk motives and the practical solutions of these pieces in their own collections as inspirations, since this offers the opportunity to maintain a rich tradition. The attempt is made to show some examples how folk costumes appear in today's fashion in Hungary, and how the emblematic characteristics of this tradition can be applied on some practical pieces of clothing for everyday use. Through the example of the design of a women's coat it is explained how the traditional construction of this piece of garment can be matched to today's needs, and still keep the emblematic elements of the Hungarian traditional folk heritage.

Key words: design, Hungarian folk costume, fashion, pattern cutting

Óbuda University

Rejtő Sándor Faculty of Light Industry and Environmental Protection Engineering

Institute of Product Design

Budapest, Hungary

e-mail: hotto.eva@rkk.uni-obuda.hu

Received May 25, 2012

Ungarische Volkstracht in der zeitgemässen Mode

Das Ziel dieses Artikels ist, die Bedeutung der ungarischen traditionellen Volkstrachten zu zeigen, die die Quelle der unschätzbaren Inspirationen für die Alltagskleidung sind. Die gegenwärtige Lage von heutigen Volkstrachten ist das Ergebnis einer langen Verfahrensentwicklung und wird durch viele Einflüsse gebildet. Bis zu unserer Zeit hat diese Kultur der traditionellen Kleidung ihre ursprüngliche Bedeutung verloren und hat sich auch erheblich geändert. Alte Volkskleidungsstücke werden besonders während ganz besonderen Gelegenheiten oder Feste statt ihres ehemaligen täglichen Gebrauches getragen. Mode ändert sich fortwährend. Designer benutzen häufig die historischen und Volksmotive und die praktischen Lösungen dieser Stücke in ihren eigenen Sammlungen als Inspirationen, da dieses eine Gelegenheit anbietet, eine reiche Tradition beizubehalten. Es wird versucht, an einigen Beispielen zu zeigen, wie Volkstrachten in der heutigen ungarischen Mode erscheinen, und wie die emblematischen Merkmale dieser Tradition auf einigen praktischen Kleidungsstücken für den täglichen Gebrauch angewandt werden können. Durch das Beispiel des Designs eines Frauenmantels wird erklärt, wie der traditionelle Aufbau dieses Kleidungsstücks auf heutige Bedürfnisse abgestimmt wird, und noch die sinnbildlichen Elemente des ungarischen traditionellen Volkserbes behalten kann.